

Helse-og omsorgsdepartementet
postboks 8011
0030 OSLO

Deres ref:
Vår ref: 2024/302952
Dato: 21.11.2024

Høringssvar - forslag til ny forskrift om forbud mot markedsføring av visse næringsmidler rettet mot barn

Vi viser til Helse- og omsorgsdepartementets (HOD) høringsbrev av 23. august 2024 med forslag til ny forskrift om forbud mot markedsføring av visse næringsmidler rettet mot barn, med svarfrist 22. november 2024.

Markedsføring rettet mot barn og unge av slike matvarer er omfattende og utbredt over hele verden, og står i skarp kontrast til nasjonale og internasjonale kostholdsanbefalinger. Regulering av denne type markedsføring rettet mot barn og unge, kan være ett av flere virkemidler som vil bidra til å motvirke usunt kosthold.

Mattilsynet har deltatt i arbeidsgruppen som har utredet og vurdert mulige tiltak. Vi har derimot ikke vært involvert i diskusjonene rundt overtredelsesgebyr etter denne forskriften. Det fremlagte regelverksforslaget ivaretar mange av de synspunktene som Mattilsynet har gitt uttrykk for i arbeidsgruppen. Mattilsynet har etter forespørsler fra HOD tidligere kommet med skriftlige innspill til departementet i forbindelse med utarbeidingen av høringsnotatet. I dette brevet ønsker vi å komme med noen tilleggskommentarer.

Tilsynsmyndighet

Den nye forskriften er hjemlet i matloven og tilsynsmyndigheten foreslått delegert til Helsedirektoratet. Det er Mattilsynet som håndhever matloven, og det følger av matloven § 23 første ledd at ansvaret kan delegeres til andre. Vi støtter HOD sitt forslag om å delegere ansvaret for denne forskriften til Helsedirektoratet da handlingsnormene i forskriften er knyttet opp mot å vurdere ernæringsmessig kvalitet på næringsmidler, etter gitte kriterier i et vedlegg. Kriteriene er basert på de norske og internasjonale kostrådene, noe Helsedirektoratet har ansvaret for.

Pliktsubjekt

Etter vårt syn er det viktig at forskriften er tydelig på hvem den gjelder for, det vil si pliktsubjekter. Ettersom forskriften hjemles i matloven, vil virksomheter, slik de er definert i matloven, være pliktsubjekter. Vi viser også til våre tidligere innspill gitt til HOD om vurdering av pliktsubjekter.

Virkeområde

Ut fra vedlegg I i forskriften og høringsnotatet ser vi at reglene vil gjelde både ferdigpakkede og ikke-ferdigpakkede matvarer. Vi mener at dette tydeligere bør komme frem i forskriftens virkeområde. Ikke-ferdigpakkede matvarer er unntatt kravet om næringsdeklarasjon hvor man finner opplysninger om mengde av næringsstoffer. Vi mener også i den forbindelsen at det kan være behov for veiledning om hvordan virksomheter som markedsfører ikke-ferdigpakkede matvarer, kan dokumentere innhold av næringsstoffer i sine produkter.

Definisjoner

Videre er vi enige i at barn er definert som «personer under 18 år» slik det foreslås i forskriften § 3a.

Vi mener også at det kan være behov for å inkludere definisjoner av de ulike næringsstoffene i vedlegg I da dette gir en felles forståelse ved tolkning av reglene og eventuelle faglige diskusjoner.

«Energidrikker»

Etter oppdrag fra HOD 3. april 2023, leverte Mattilsynet 15. desember 2023 en anbefaling til HOD om tiltak for å begrense inntaket av energidrikker hos barn og unge. Ett av de tre tiltakene vi anbefalte til HOD, var å innføre restriksjoner for markedsføring av energidrikker og andre næringsmidler med høyt koffeininnhold som treffer barn og unge. Vi støtter derfor at såkalte «energidrikker» er foreslått tatt inn som en av flere næringsmiddelkategorier som er omfattet av forslaget som nå er til høring. Se vedlegg I punkt 5 i forskriftsutkastet.

Som det framgår av punkt 6.3.4.2, på side 34 i høringsnotatet, finnes det per i dag ingen omforent definisjon av begrepet «energidrikk» i næringsmiddelregelverket i EØS og det er heller ikke innført særnorske bestemmelser om dette. På side 34 i høringsnotatet gjengir HOD den arbeidsdefinisjonen Mattilsynet la til grunn i anbefalingen vår om «energidrikker».

Overtredelsesgebyr

Den foreslåtte § 26a i matloven ligner på forslaget i [Høring - innføring av overtredelsesgebyr mv. i flere lover med folkehelseformål mv. - regjeringen.no](#). Vi vurderer at en generell hjemmel til å legge overtredelsesgebyr etter matloven vil kunne øke regelverksetterlevelsen på matområdet og bidra til å ivareta lovens formål.

Vi viser til den kommunikasjonen som generelt har vært med HOD rundt overtredelsesgebyr på våre forvaltningsområder og fremhever våre innspill som fremkommer av [Høring - innføring av overtredelsesgebyr mv. i flere lover med folkehelseformål mv. - regjeringen.no](#) og innspill som fremkommer i [Prop. 3 L \(2014-2015\)](#). Mattilsynet mener at de behov som uttrykkes i punkt 7.3.1 i nåværende høring generelt kan gjøres gjeldende for andre forhold etter matloven. Våre innspill som fremgår av innspill nevnt vurderes derfor til å være like aktuelle i dag.

Med hilsen

Lindis Folkvord
Seksjonssjef Biologisk Mattrygghet

Lindis Folkvord
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk / This document has been electronically approved